

Posudek bakalářské práce Michaely Petránkové
„Hledání ‚řádu světa‘ v tvorbě Gustawa Herlinga-Grudzińskiego

Pisatelka bakalářské práce si zvolila podnětné a v české polonistice zatím málo objasněné téma ideově-estetické zacílenosti próz Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Vyšla přitom jednak ze studia nejdůležitější sekundární literatury týkající se přímo polského spisovatele (Bielatowicz, Bolecki, Kudelski, Przybylski, Poslední) nebo teoretických otázek fikčního prostoru (Norberg-Schulz) a kulturní paměti (Eliot, Halbwachs), jednak z vlastních čtenářských zážitků provázejících vnímání beletristických a esejistických textů. Podle těchto východisek se zcela oprávněně zaměřuje hlavně na Herlingovy povídky a vzhledem k jejich poetice na téma ‚řádu světa‘.

Předností pisatelčiny práce je důkladná obeznámenost se zmíněnými texty a citlivé citování různých úryvků nebo názorů. Ne vždy je však zřejmé, které odborné pohledy pisatelka pouze přejímá od někoho jiného a které vyjadřuje jako svůj vlastní poznatek. Často chybí komentování odborných prací z hlediska jejich metodologie a literárněvědného zařazení (např. fenomenologie, sociologie literatury apod.). Nejvíce je tento nedostatek vidět u otázky intertextuality a prostoru. Nevíme zcela jistě, co patří k názorům samotného Herlinga v rozhovorech s Boleckým a co pisatelka vypožorovala sama.

I když můžeme akceptovat pisatelčin záměr, že bude neustále nahlížet na všechny prózy postupně z různých stránek, nemělo to vést – jak na případné nebezpečí upozorňoval vedoucí práce – k rozostření celého výkladu. Časté přeskokování od jednoho díla k druhému nejen že oslabuje obraz Herlingova uměleckého vývoje, ale navíc poněkud zpovrchňuje interpretaci konkrétních titulů. Celé práci zjevně chybí promyšlenější výběr určitých děl, na nichž by – jako na příkladu – pisatelka provedla důkladnější analýzu textu.

Pisatelčina bakalářská práce zřejmě vznikala ve spěchu. Proto se ne vždy důsledně drží zadání a místo aby z různých, hledisek soustavně osvětlovala fenomén ‚řádu světa‘, odbočuje k jevům, jejichž souvislost se zmíněným fenoménem lze považovat za volnou, např. postavy turistů (s. 25) nebo tvrzení, že „historie se s postavami a věcmi táhne a předurčuje jejich osud“ (s. 28), popřípadě názor, že funkce času je záhubná (? , s. 34). Spěch se pak promítá také do věcných nepřesností, např. hned v úvodní kapitole chybný údaj o Herlingově pobytu v pracovním táboře do „června roku 1945“ (!), nebo do chybného psaní příjmení, např. Bialatowicz, ačkoliv má být Bielatowicz (s. 8 a jinde).

Přes vytčené nedostatky nelze autorce upřít snahu o poznání specifiky Herlingovy vypravěčské metody a hlavně o alespoň více méně čtenářské objasnění spisovatelova postoje k etickým otázkám 20. století. Proto práci **doporučuji** k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou **dobře**.

Praha, 27.3.2012

Doc. PhDr. Petr Poslední, CSc.
vedoucí práce